

≡ PUDASJÄRVI ≡

VAIN
HYVIÄ
SYITÄ

ELÄINLÄÄKINTÄHUOLLON SUUNNITELMAN
TOTEUTUMISEN ARVIOINTIRAPORTTI VUODELTA 2022

II, PUDASJÄRVI, UTAJÄRVI, VAALA

OULUNKAAREN YMPÄRISTÖPALVELUT

Sisällys

.....	1
1. JOHDANTO	3
2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN SAATAVUUS JA LAATU	4
2.1. SIDOSRYHMÄTYÖSKENTELEY JA TOIMIJOIDEN TIEDOTTAMINEN	8
3. ELÄINLÄÄKÄRIPÄIVYSTYS	8
4. YKSITYISET ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT	9
5. TUOTANTOELÄINTEN TERVEYDENHUOLTOPALVELUT	10
6. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA	11
6.1. ELÄINTAUTIVALVONTA	11
6.2. SIVUTUOTEVALVONTA	13
6.3. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA	14
6.4. LÄÄKITSEMISEN VALVONTA	14
6.5. ELÄINTEN REKISTERÖIMISEN JA MERKITSEMISEN VALVONTA	15
7. VIERASAINIVALVONTA	15
8. PÄTEVYYDEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN SEKÄ VALVONTAELÄINLÄÄKÄREIDEN PEREHTYMISEN TUKEMINEN	15
9. YHTEENVETO VYHAN KAUTTA ILMOITETTAVISTA TIEDOISTA	17

1. JOHDANTO

Tämä on eläinlääkintähuoltolain edellyttämä kunnallisen monivuotisen eläinlääkintähuollon suunnitelman vuosittain laadittava arviointiraportti.

Oulunkaaren ympäristöpalveluiden Eläinlääkintähuollon suunnitelma vuosille 2018-2022 on hyväksytty Oulunkaaren ympäristölautakunnassa 1.2.2018. Tämä raportti koskee vuoden 2022 suunnitelman toteutumista.

Lautakunnan hyväksymä arviointiraportti toimitetaan tiedoksi aluehallintovirastolle sähköisesti VYHA-järjestelmän (Ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestä) kautta.

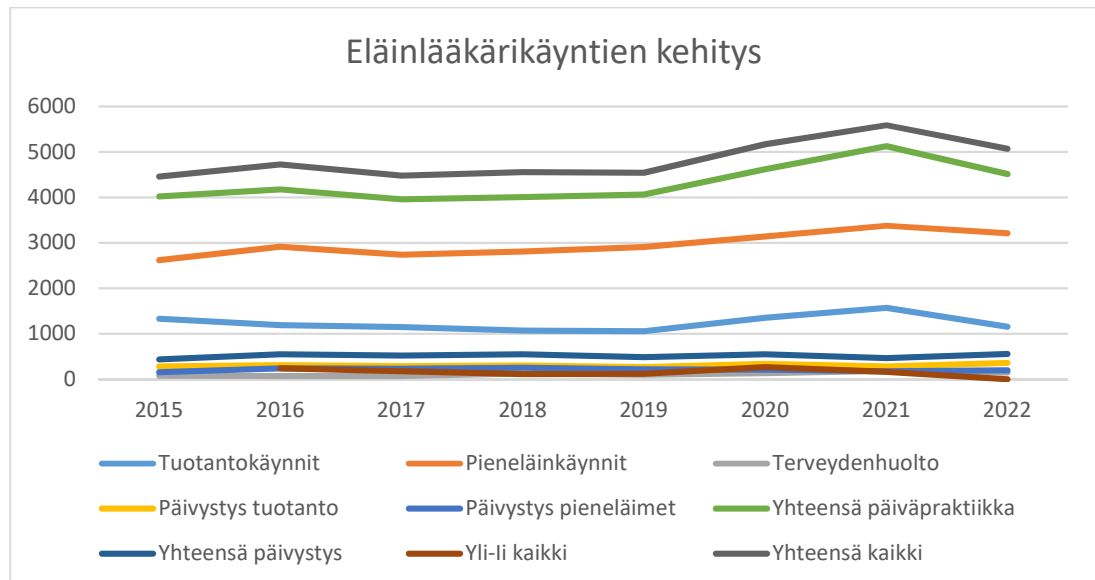
Alkutuotannon hygieniavalvonta on raportoitu osana elintarvikevalvontaa Oulunkaaren Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman arviointiraportissa vuodelta 2022.

2. ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUIDEN SAATAVUUS JA LAATU

Tuotettujen eläinlääkäripalveluiden määrä ilmenee tämän raportin kappaleesta 8. Yhteenveto Vyhan kautta ilmoitettavista tiedoista. Vuoden 2022 alusta lähtien Oulunkaaren ympäristöpalvelut eivät ole enää tuottaneet eläinlääkintähuoltoa Yli-lin alueelle. Naseva-terveydenhuoltosopimusten määrä sekä terveydenhuoltokäynnit ovat hieman laskeneet aiemmasta. Sen sijaan sairaskäyntien tai pieneläinvastaanottokäyntien määrät eivät ole merkittävästi muuttuneet toimialueen muuttumisen myötä (kuva 1).

4

Kuva 1. Eläinlääkärikäyntimäärien kehitys Oulunkaaren ympäristöpalvelujen alueella

Eläinlääkintähuollon suunnitelmassa on esitetty eläinlääkäripalveluiden saatavuustavoitteet tavoitevasteaikoina. Tavoitevasteaika (= akuutissa tapauksessa hoito 3 tunnin sisällä yhteydenotosta) on tiettävästi ylittynyt kuusi kertaa. Näistä kolme kertaa koski lypsylehmän halvaushoitoa. Hoito on viivästynyt pitkien välimatkojen ja/tai huonon ajokelin vuoksi. On todennäköistä, että kiireellisen eläinlääkäriavun tavoitevasteaika on ylittynyt useammassakin tapauksissa. Tavoitevasteaikojen toteutumisen seurantaan ei ole käytössä systemaattista menetelmää, minkä takia tieto ylityksestä ei päädy tähän raporttiin, mikäli eläinlääkäri

ei ole siitä johtavalle eläinlääkärille ilmoittanut tai mikäli tilanne ei ole johtanut asiakaspalautteeseen.

Kielteisiä asiakaspalautteita tai -valituksia ei tullut johtavan eläinlääkärin tietoon vuonna 2022 (4 kpl v. 2021). Kielteisten asiakaspalautteiden ja -valitusten määrä on ollut viime vuosina selvässä laskussa.

Itse tunnistettuja potilasturvallisuuteen tai hoidon saatavuuteen tai laatuun vaikuttavia riskitilanteista tuli johtavan eläinlääkärin tietoon 6 kappaletta (5 kpl v. 2021).

Itse tunnistetut riskitilanteet koskivat seuraavaa:

1. Vastaajapalvelu ei lähetä aina tekstiviestillä ilmoitusta, kun asiakas jättää vastaajaan viestin. Näin ollen eläinlääkäri on havainnut vastaajaviestin useita tunteja myöhemmin tai vasta seuraavana päivänä. Ongelma toistui vuonna 2022 useita kertoja. Asiaa on selvitetty puhelinoperaattorin kanssa, mutta ratkaisua ei ole löytynyt.
2. Soitonsiirtoihin liittyvät ongelmat. Ongelmana on ollut, että soitonsiirtoa ei saa kytkettyä päälle tai pois päältä. Ongelma toistui useita kertoja vuoden 2022 aikana. Puhelut ovat ohjautuneet väärään puhelimeen tai vastaajaan. Ainakin kaksi kertaa soitonsiirron ongelmien vuoksi oli todellinen riskitilanne, kun asiakkaat eivät saaneet eläinlääkärinä lainkaan kiinni koko aamupäivän aikana. Näin tapahtui, kun ainoastaan yksi eläinlääkäri on ollut töissä ja hänen työpuhelimestaan puhelut ovat ohjautuneet suoraan vastaajaan. Lisäksi yhden kerran soitonsiirto oli mennyt itsestään päälle päivystävän eläinlääkärin työpuhelimessa ja kyseisenä yönä yksi asiakas ei ole saanut päivystävää eläinlääkärinä kiinni. Tilanne toistui myös seuraavana päivänä, mutta ei ole tietoa, onko ko. ajankohtana kukaan yrittänyt tavoittaa eläinlääkärinä. Myös soitonsiirron ongelmia on pyritty selvittämään puhelinoperaattorin kanssa, mutta asia ei ole ratkennut.
3. Päivystysnumeroon soitetut puhelut eivät ole ohjautuneet aina päivystävän eläinlääkärin puhelinnumeroon. Ongelma on selvinnyt, kun eläinlääkäri on testannut päivystysnumeron toimivuuden. Johtava eläinlääkäri on ohjeistanut eläinlääkäreitä aina päivystyksen alkaessa testaamaan, että päivystyspuhelu ohjautuu oikeaan puhelimeen.

4. Pudasjärven vastaanotolla oli kesäaikaan useita kertoja ulko-ovi auki yön yli, koska siivoajat eivät laittaneet sitä kunnolla kiinni poistuessaan. Kesällä ei ollut vakisiivoajaa ja ulko-ovi on huono menemään lukkoon. Yhden kerran päivystysaikaan vastaanotolla soi hälytykset, kun eläinlääkäri saapui potilasta hoitamaan. Selvisi, että asiakas oli tullut aiemmin paikalle ja mennyt sisälle vastaanotolle, koska ulko-ovi ei ollut lukossa. Asiakas oli säikähtänyt hälytyksiä ja poistunut rakennuksesta.
5. lin vastaanotolla ei talvella saa autotallin ovia lukkoon oviaukolle paatuneen lumen ja jään vuoksi. Lisäksi ovet ovat olleet rikki niin, että oven lukkoon saamiseen tarvitsee paljon voimaa ja tekniikkaa. lin vastaanoton kiinteistöhuolto ei toimi, joten lin eläinlääkäri korjasi oven. Yhden kerran lin vastaanoton pääovi oli raollaan yön yli. Ovi oli henkilökunnan toimesta unohtunut raolleen.
6. lin vastaanotolla esiintyy usein eri mittaisia sähkökatkoksia. Sähkökatkot ovat mahdollinen riskitekijä, jos niitä esiintyy kesken inhalaatioanestesian tai hammaskivenpoiston.

Riskitilanteista ja toimintaohjeista niiden välttämiseksi tiedotetaan työvuorolistan päivityksen yhteydessä lähetettävässä Tiedotusasioita-osiossa tai erillisillä sähköpostiviesteillä.

Tiedossa ei ole, että aluehallintovirastoon olisi tullut v. 2022 Oulunkaaren ympäristöpalveluiden eläinlääkäreitä koskevia kanteluita. Tiedossa ei ole myöskään tapauksia, joista asiakas tai eläinlääkäri olisi pyytänyt Eläinlääkintävahinkojen arviointilautakunnalta lausuntoa.

Työnantajan tiedossa ei ole Lääkealan Turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimealle Oulunkaaren ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden tekemiä haittavaikutusilmoituksia vuodelta 2022 (0 kpl v. 2021).

Eläinlääkäreiden tekemistä eläinsuojelua koskevista hallintopäätöksistä on tehty yksi valitus hallinto-oikeuteen (v. 2021 0 kpl). Asian käsittely hallinto-oikeudessa on vielä kesken. Sivutuotteita koskevista hallintopäätöksistä ei tehty hallinto-oikeuteen valituksia.

Asiakaspalautteita on ollut pitkään suunnitteilla kerätä potilasohjelman kautta tekstiviestikyselyä. Tekstiviestin massalähetys ei ole toiminut potilasohjelmassa, joten asiakaspalautteen kerääminen sitä kautta ei ole onnistunut. Pudasjärven kaupungin nettisivuilla olevaan palautekanavaan on lisätty eläinlääkinnän osuus vuoden 2021 lopussa. Palautekanavan kautta ei ole tullut palautteita.

Yhteenvetona palveluiden saatavuuden arvioidaan olevan hyvällä tasolla ja laadun arvioidaan olevan kiitettävällä tasolla suhteessa eläinlääkintähuoltolain vaatimuksiin. Kielteisen asiakaspalautteen määrä on vähentynyt merkittävästi eikä vuonna 2022 tullut yhtään kielteistä asiakaspalautetta. Syytä tähän on vaikeaa tietää. Yksi mahdollinen syy voi olla, että eläinlääkinnän henkilökunta on ollut hyvin vakinaista ja asiakassuhteet ovat pitkiä ja todennäköisesti pääasiassa hyviä.

Saatavuuden arviota heikentää puhelinvastaajan ongelmat sekä ongelmat soitonsiirtoa koskien. Lisäksi eläinlääkäripalveluiden saatavuutta vuonna 2022 on heikentänyt se, että kuukausittain on ollut 1 tai useampi päivä, milloin joko Pudasjärvi on hoitanut lin tai li on hoitanut Pudasjärven myös päiväpraktiikassa.

Tilanne johtuu eläinlääkäreiden pakollisista viikkolepoajoista tilanteessa, jossa toinen eläinlääkäreistä on lomalla/päivystysvapaalla ja toisella eläinlääkärillä on viikonloppupäivystystä edeltävällä viikolla yksi pakollinen päivystysvapaa. Käytäntö on osoittanut, että pieneläinten omistajat eivät ole valmiita ajamaan listä Pudasjärvelle tai Pudasjärveltä lihin, mikäli eläinlääkärin apua ei ole omassa kunnassa/kaupungissa saatavana. He joko pärjäävät ilman eläinlääkärin apua tai hakevat eläinlääkärin avun muualta (yksityisiltä eläinlääkäriasemilta Oulusta).

Eläinlääkäripalveluiden saatavuus kesälomakaudella 2022 oli aiempaa parempi, koska myös Pudasjärvi-li alueelle oli talousarviossa budjetoitu eläinlääkärin sijaiselle määrärahat. Sijainen saatiin palkattua halutulle ajanjaksolle (9 vk ajaksi). Aiempina vuosina eläinlääkärit ovat sijaistaneet toisiaan kesälomakauden ajan Pudasjärvi-li alueella. Vaalan ja Utajärven alueelle on aina palkattu sijainen vakituisen eläinlääkärin loman ajaksi.

2.1. SIDOSRYHMÄYÖSKENTELEY JA TOIMIJOIDEN TIEDOTTAMINEN

Johtavan eläinlääkärin tiedossa ei ole eläinlääkinnän henkilöstön osallistumista sidosryhmäyöskentelyyn vuonna 2022. Vuonna 2022 monet kokoukset ja tilaisuudet järjestettiin etäyhteydellä. Voi olla, että eläinlääkärit ovat osallistuneet sidosryhmäyöskentelyyn kiinnostuksensa mukaan, mutta tästä ei ole ilmoitettu johtavalle eläinlääkärille (ei vaikutusta käytännön praktiikan hoitamiseen). Johtava eläinlääkäri sekä lin toinen eläinlääkäri ovat osallistuneet mahdollisuuksien mukaan aluehallintoviraston järjestämiin valvontaeläinlääkäreille suunnattuihin kuukausipalaveriisiin.

Syyskuussa muistutettiin potilasohjelman kautta lähetetyllä tekstiviestillä Oulunkaaren ympäristöpalveluiden toimialueen lammastiloja scrapie-näytteenotosta. Yleensä tekstiviestimuistutuksen avulla muutamat lammastilat ovat tuoneet näytteitä vastaanotolle.

3. ELÄINLÄÄKÄRIPÄIVYSTYS

Eläinlääkäripäivystys toteutui vuonna 2022 suunnitellusti. Johtavan eläinlääkärin tiedossa ei ole yhtään tilannetta, että päivystysvuorossa oleva eläinlääkäri ei olisi muistanut päivystää. Yhden kerran päivystyspuhelut ohjautuivat toisen ei päivystysvuorossa olevan eläinlääkärin työpuhelimeen soitonsiirtoa koskevien ongelmien vuoksi. Soitonsiirtoihin ja vastaajapalveluun liittyvät ongelmat ovat merkittävä riskitekijä koskien eläinlääkäripalveluiden saatavuutta.

Keskitetty yhteydenottopalvelu (päivystyspuhelinnumero) on käytössä Pudasjärvi - li - alueella. Käyttöönottoa Vaalassa ja Utajärvellä selvitettiin yhteistoiminta-alueella Ympäristöpalvelut Helmen kanssa, mutta toistaiseksi keskitettyä yhteydenottopalvelua ei otettu käyttöön. Päivystyksen eriyttäminen pien- ja suurelänpäivystykseen ei ole tarkoituksenmukaista pitkien etäisyyksien ja alhaisen päivystyspotilaiden määrän takia.

Virka-ajan ulkopuolisten pieneläinten käyntien ja tilakäyntien määrä nousi hieman edellisvuodesta ollen 1,5 käyntiä vuorokaudessa (v. 2021 1,3).

4. YKSITYISET ELÄINLÄÄKÄRIPALVELUT

Oulunkaaren ympäristöpalveluilla olevan tiedon mukaan Utajärvellä, Vaalassa ja lissä yksittäisillä tiloilla tuotantoeläinpraktiikkaa ja terveydenhuoltoa tekee yksityinen eläinlääkäri. lissä yksityinen eläinlääkäri pitää pieneläinten iltavastaanottoa yhtenä arki-iltana viikossa ja yksi yksityiseläinlääkäri tekee jonkin verran tallikäyntejä. Pudasjärvellä ei ole tiedossa, että yksityinen eläinlääkäri tekisi tuotantoeläinpraktiikkaa tai pieneläinpraktiikkaa.

Oulunkaaren ympäristöpalvelujen toimialueen ulkopuolella lähimpänä sijaitsee Haukiputaalla toimiva eläinlääkäriasema. Oulunkaaren ympäristöpalveluiden alue on Oulun pieneläin- ja hevosklinikoiden vaikutuspiirissä.

Remissiomahdollisuudet ovat pieneläimillä hyvät. Tiettyjä hoitoja on saatavissa vain Yliopistollisessa eläinsairaalassa Helsingissä, ja remissiomahdollisuus sinne on olemassa. Oulussa on ympärivuorokautisesti päivystävä yksityinen pieneläinsairaala, mikä mahdollistaa esimerkiksi pitkäaikaisen nestehoidon ja seurannan sairaalassa. Useilta Oulussa sijaitsevilta klinikoilta on saatavissa ortopedin tai silmäeläinlääkärin palveluita, magneettikuvauksia ja sydämen tai vatsaontelon ultraäänitutkimuksia, ja yhteistyö näiden klinikoiden kanssa on ollut tärkeää ja toimivaa sekä konsultaatioissa että jatkohoitoon lähettämisisä. Hevosten remissiomahdollisuutta kirurgisissa ähkyissä päivystysaikana ei käytännössä ole, koska Yliopistollinen hevossairaala Helsingissä on liian kaukana. Oulunkaaren ympäristöpalvelut ei ole katsonut tarpeelliseksi tehdä remissiosopimuksia yksityisten eläinlääkäriasemien kanssa.

Konsultaatiomahdollisuudet ovat hyvät, ja puhelinkonsultaatiota on saatavissa tutuilta kollegoilta ja viime kädessä Yliopistollisesta Eläinsairaalasta ympäri vuorokauden. Röntgenkuvien kiireellinen etäradiologikonsultaatio tietoliikenneyhteyksiä hyödyntäen (yksityinen palveluntarjoaja) mahdollistaa röntgenlausuntojen saamisen tarvittaessa ympäri vuorokauden, mikäli eläinlääkäri on ottanut palvelun käyttöön.

Päivystysaikana tehtävät sairasmatkat ovat lähes yksinomaan kunnallisen Oulunkaaren ympäristöpalveluiden palveluntuotannon varassa.

5. TUOTANTOELÄINTEN TERVEYDENHUOLTOPALVELUT

Kaikki tilatut nautojen terveydenhuoltokäynnit arvioidaan tehdyn nopealla aikataululla tavoitevasteajan sisällä, joskaan systemaattista seurantajärjestelmää ei ole. Naseva-terveydenhuoltosopimus on voimassa 92 pitopaikkaan (tilanne Naseva-järjestelmässä 25.1.2023). Edellä mainituista 92 sopimuksesta 5 on muiden kuin Oulunkaaren ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden kanssa solmittuja. Lisäksi 13 sopimusta on entisten Oulunkaaren ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden nimissä ja ko. sopimukset pitää päivittää. Voimassa olevista sopimuksista kahden nautatilan tiedetään lopettaneen toimintansa 2022. Käytännössä lähes kaikki tilat kuuluvat em. terveydenhuoltojärjestelmiin, sillä teurastamoiden ja meijereiden tuotantosopimukset yleensä edellyttävät niihin kuulumista. Tiedossa on lisäksi yksi lypsykarjatala Pudasjärvellä, joka ei kuulu Nasevaan, mutta tilalla on oma terveydenhuoltosopimus Pudasjärven kaupungineläinlääkärin kanssa.

Pääsääntöisesti nautatiloille tehtiin yksi terveydenhuoltokäynti vuodessa. Terveydenhuoltokäynteihin sisältyvät myös ns. tilannekatsaukset, jotka ovat lääkeluovutustiloille useasti vuodessa tehtäviä lyhyempiä terveydenhuoltokäyntejä lääkeluovutusten ehtojen täyttämiseksi. Pudasjärvellä ja lissä eläinlääkärillä oli halutessaan pääsääntöisesti mahdollisuus varata runsaasti aikaa terveydenhuoltokäyntiin. Vaalassa ja Utajärvellä eläinlääkäri työskentelee yksin ja töitä on paljon. Terveydenhuoltokäynneille ei aina pysty varaamaan niin paljon aikaa, kuin olisi tarpeen.

Pudasjärvellä on neljä tilaa, joilla on lääkeluovutussopimus. Käyntitiheys on kolmella tilalla joka 2. kuukausi ja yhdellä tilalla kahdesti vuodessa. lissä yhdellä nautatilalla on lääkeluovutussopimus Oulunkaaren ympäristöpalveluiden eläinlääkäreiden kanssa, käyntitiheys joka 2. kuukausi.

Vaalan ja Utajärven alueella 12 nautatilalla on lääkeluovutus sopimus Vaalan kunnaneläinlääkäriin kanssa. Käyntitiheys on kolmella tilalla joka kuukausi, kuudella tilalla joka 2. kuukausi, yhdellä tilalla joka 3. kuukausi ja kahdella tilalla joka 4. kuukausi.

Yksittäiset tilat eivät tilanneet terveydenhuoltokäyntiä, jolloin ne jäivät tekemättä. Edellä mainittuihin 92 pitopaikasta yhdeksälle ei ole tehty terveydenhuoltokäyntiä 31.12.2021 jälkeen, mutta luvussa on mukana jokunen lopettanut pitopaikka.

Sikatiiloja alueella on vain yksi. Sikatilalla on terveydenhuoltosopimus yksityisen eläinlääkäriin kanssa. Sikojen terveydenhuoltojärjestelmä on Sikava.

6. ELÄINTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN VALVONTA

6.1. ELÄINTAUTIVALVONTA

Valvontakohteiden määrä ja tehdyt tarkastukset (suluissa v. 2021 määrät):

- lampaiden maedi-visna-ohjelma: 3 (6) kohdetta; 1 (1) tarkastus- ja näytteenottokäynti valvontasuunnitelman mukaisesti
- vesiviljelyeläinten terveystarkastus: 7 (7) kohdetta; 4 (6) tarkastusta, joiden yhteydessä 4 (5) näytteenottokertaa sekä 0 (0) terveystodistuksen myöntäminen
- siipikarjan salmonellavalvontaohjelma: 4 (4) kohdetta, 0 (0) tarkastusta, ei suunniteltua valvontaa vuodelle 2022
- oriaseman eläintautivalvonta: 1 (1) kohde, 1 (1) tarkastuskäynti
- lampaiden scrapie-näytetuloksia saapui tiedoksi 3 kpl (2), näytteitä otettiin 4 kpl ((lähetteet valvontaviranomaisen tiedonhallintajärjestelmässä)
- hirvieläinten CWD-näytetuloksia saapui tiedoksi 0 kpl (0), näytteiden otosta ei ole valvontaviranomaisen tiedonhallintajärjestelmään tallennettuna yhtään lähetettä

Lampaiden maedi-visna -ohjelmassa oli 3 kohdetta, joista yhteen oli suunniteltu tarkastus vuodelle 2022. Tarkastus toteutui suunnitelman mukaisesti.

Vesiviljelyeläinten terveystarkastuksen suunnitellut eläintautivalvonnan tarkastukset ja näytteenotot toteutuivat suunnitelman mukaisesti.

Lintuinfluenssan vastustamiseksi säädetyin lainsäädännön mukaisia ilmoituksia siipikarjan ulkona pidosta sisälläpitoaikana vastaanotettiin 0 kappaletta (1) ja kahden toimijan aiempi ilmoitus on voimassa toistaiseksi. Siipikarjan tulee olla sisätiloissa vuosittain 8.2.-31.5.

Sikojen ulkonapito on ollut kiellettyä vuodesta 2018 lähtien. Kielto on annettu sikojen suojaamiseksi afrikkalaiselta sikarutolta. Sikoja voi pitää ulkona tietyin edellytyksin, joiden täyttymistä valvotaan. Sikojen ulkonapidosta tulee ilmoittaa kunnaneläinlääkärille vähintään kahta kuukautta ennen aiottua ulkonapitoa. Ilmoituksia sikojen ulkonapidosta vastaanotettiin 0 kappaletta.

Oulunkaaren ympäristöpalveluiden alueella todettiin v. 2022 seuraavia eläintauteja, joihin liittyi joko vastustustoimenpiteitä ja/tai ilmoitusmenettelyistä joko aluehallintovirastoon ja/tai terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille. Zoonoosit eli myös ihmiseen tarttuvat taudit on merkitty Z-kirjaimella ja laboratoriovarmistetut lab-merkinnällä. Suluissa oleviin tauteihin ei liity ilmoitusvelvollisuutta, mutta harvinaisuuden vuoksi ilmoitus tehtiin:

- Poron suuntauti, ORF, 6 pitopaikassa yhteensä noin 27 yksilöllä, Z
- Pälvisilsa, nauta, 2 eri pitopaikkaa, LAB, Z, lisäksi pälvilsaa epäiltiin yhdessä nautojen pitopaikassa, mutta laboratoriotuloksen perusteella kyseessä ei ollut pälvilsa.
- Q-kuume, nauta, 1 pitopaikka ja 1 yksilö, LAB, Z
- Naudan koronavirusripuli, 2 pitopaikkaa, LAB
- Aujeztskyn tauti, villisika 1 kpl, LAB
- Korkeapatogeeninen H5N5, merikotka 1 kpl, LAB, Z

Seuraavia v. 2021 todettuja tauteja ei todettu v. 2022:

- Lampaan ORF (1 tapaus v. 2021)
- Mehiläisten esikotelomätä (1 pitopaikka v. 2021)

- Tularemia kuolleella jäniksellä/rusakolla (2 tapausta v. 2021).

Tuonnin valvontaan liittyviä tarkastuksia tehtiin 1 (0 kpl v. 2021) kappale.
Tarkastukseen liittyi myös näytteenotto.

6.2. SIVUTUOTEVALVONTA

Oulunkaaren eläinlääkintähuollon suunnitelman mukaan vuonna 2022 suunnitellaan tarkastettavaksi yksi rekisteröity haaskapaikka vuodessa sekä ilmoitusten perusteella laittomiksi epäillyt haaskapaikat sekä huonoa tai kiellettyä hautaamista koskevat ilmoitukset.

Alueella on 10 (6 v. 2021) rekisteröityä haaskapaikkaa (EPR tieto 11.2.2022). Alueella arvioidaan olevan useita laittomia haaskapaikkoja. Rekisteröidylle haaskalle vietyä materiaalia koskevia käyttöilmoituksia vuodelta 2022 oli saapunut 25.1.2023 mennessä koskien kolmea haaskapaikkaa (v. 2021 koskien kolmea haaskapaikkaa). On todennäköistä, että ilmoitusvelvollisuutta on laiminlyöty osassa haaskapaikoista.

Haaskakäyttöön ja eläinten hautaamiseen kohdistuvia tarkastuksia, joista osa uusintatarkastuksia, tehtiin seuraavasti:

	tark. kpl	säädöstenvastaisuuksia
	(suluissa v. 2021 luvut)	
Rekisteröity haaskapaikka	2 (1)	1 (0)
Luvatonta haaskapaikka	1 (0)	0 (0)
Eläinten hautaaminen	3 (13)	2 (7)

Esitutkintapyyntöjä sivutuotelakirikkomuksesta tehtiin 0 kappaletta (0 kpl v. 2021). Rekisteröityjä haaskapaikkoja tarkastettiin valvontasuunnitelmaan perustuen kaksi. Lisäksi selvitettiin yhtä mahdollisesti rekisteröimätöntä haaskapaikkaa, mutta

selvittelyjen jälkeen kyseessä oli asianmukaisesti rekisteröity haaskapaikka. Eläinten hautaamista koskevista tarkastuksista kaksi oli uusintatarkastuksia ja yksi epäilyyn perustuva tarkastus. Tarkastusten määrän pienentyminen edellisvuodesta johtuu siitä, että vuonna 2021 oli käynnissä Pohjois-Suomen aluehallintoviraston valvontaprojekti, jonka yhtenä osa-alueena oli sivutuotevalvonta.

6.3. ELÄINTEN HYVINVOINNIN VALVONTA

Eläinsuojelutarkastuksia tehtiin yhteensä 71 kappaletta (74 kpl v. 2021). Suurin osa tarkastuksista oli epäilyyn perustuvia eläinsuojelutarkastuksia.

Osa tarkastuksista oli aluehallintovirastolle eläinsuojelulain nojalla ilmoituksenvaraisten kohteiden (ammattimainen tai muutoin laajamittainen seura- ja harrastuseläinten pito, luonnonvaraisten nisäkkäiden ja lintujen tuotantotarhaus ja riistanhoidollinen tarhaus) ilman epäilyä tehtäviä tarkastuksia. Alueella on 19 (20 v. 2021) tällaista kohdetta. Kaikkiin kohteisiin oli suunniteltu tehtävän eläinsuojelutarkastus, mutta vuonna 2022 suoritettiin tarkastus 13:sta kohteeseen (v. 2021 13 tarkastusta).

Eläinsuojeluun liittyviä esitutkintapyyntöjä tehtiin 0 kpl (1 kpl v. 2021). Tiedossa ei ole alueella eläinsuojelurikoksista annettuja käräjäoikeuden tuomioita vuodelta 2022 (1 kpl v. 2021).

6.4. LÄÄKITSEMISEN VALVONTA

Lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon tarkastuksia tehdään aluehallintoviraston määräyksestä. Lisäksi lääkitsemistä koskevia asioita tarkastettiin osana jokaista alkutuotannon hygieniatarkastusta (33 kpl), joka on elintarvikevalvontaa.

Aluehallintoviraston määräyksestä tehdyt lääkkeiden käytön ja lääkekirjanpidon tarkastukset:

Tarkastukset kpl, (suluissa v. 2021 luvut)	joissa säädöstenvastaisuus
1 (8)	0 (0)

6.5. ELÄINTEN REKISTERÖIMISEN JA MERKITSEMISEN VALVONTA

15

Eläinten rekisteröimisen ja merkitsemisen valvontaa tehtiin muun valvonnan yhteydessä. Tarkastus on raportoitu tässä silloin, kun asiasta on tehty joko erillinen tarkastuskertomus tai kirjaus muun valvonnan tarkastuskertomukseen.

Tarkastukset kpl,	joissa säädöstenvastaisuus (suluissa v. 2021 luvut)
3 (0)	3 (0)

7. VIERASAINEVALVONTA

Vierasainevalvontaan liittyviä näytteenottoja tehdään Ruokaviraston määräyksestä. Vuonna 2022 vierasainenäytteitä otettiin neljältä lypsykarjatilalta tankkimaidosta. Lisäksi kolmelta kala-alan laitokselta otettiin kalan lihasnäytteet.

8. PÄTEVYYDEN JA OSAAMISEN VARMISTAMINEN SEKÄ VALVONTAELÄINLÄÄKÄREIDEN PEREHTYMISEN TUKEMINEN

Kaikki virassa olevat eläinlääkärit ovat päteviä. Eläinlääkärisijaisten saatavuus on heikentynyt ja voidaan puhua eläinlääkäripulasta. Kesälomasijaisuuksiin saatiin vuonna 2022 sijaiset rekrytoitua. Johtava eläinlääkäri varmisti sijaiseläinlääkäreiden ammatinharjoittamisoikeuksien voimassaolon ennen työn aloittamista eläinlääkärirekisterin julkisesta tietopalvelusta. Eläinlääkäreiden avustajien sijaisten saatavuudessa ei ollut ongelmia.

Alueella ei ole valvontaeläinlääkärin virkaa, vaan tehtävät hoidettiin praktikkoeläinlääkäreiden toimesta. Järjestely on osoittautunut toimivaksi. Valvontatehtävien toteutumista seuraa johtava eläinlääkäri. Eläinlääkintähuollon henkilökunnalle järjestettiin kuusi yhteistä eläinlääkintähuollon palaveria (kuusi v. 2021). Palavereista viisi oli Teams-kokouksia ja yksi kokous oli koko päivän kestävä kokous Pudasjärven kaupungintalolla. Eläinlääkärit osallistuivat keskimäärin 4 (2,5 v. 2021) koulutuspäivään vuoden aikana (koulutuspäiviä yhteensä 22 pv, v. 2021 15). Eläinlääkärin avustajat osallistuivat keskimäärin 1,7 koulutuspäivään vuoden aikana (koulutuspäiviä yhteensä 5 pv, v. 2021 2 pv). Eläinlääkinnän henkilökunta osallistui siten keskimäärin 3,2 koulutuspäivään vuoden aikana (27 koulutuspäivää jaettuna 8,5 henkilöä).

Eläinlääkärin sijaiset perehdytettiin praktiikka- ja valvontatehtävien suorittamiseen siten, että heille toimitettiin ennen työn aloittamista Oulunkaaren ympäristöpalveluiden Perehdytysohje, eläinlääkintähuollon suunnitelma sekä johtavan eläinlääkärin tekemät erilliset ohjeet sellaisista valvontatehtävistä, joita sijaiset saattavat joutua akuutisti tekemään. Lisäksi eläinlääkärisijaisille järjestettiin yhteinen perehdytys Teams -kokous ennen töiden alkua.

Toinen sijaisista oli eläinlääketieteen kandidaatti ja hänen perehdytystään jatkettiin ensimmäisen työviikon ajan johtavan eläinlääkärin toimesta työn ohessa. Eläinlääkärin avustajan sijaiset on tavanomaisesti perehdytetty vakituisen avustajan toimesta yhteisen työviikon aikana. Vuonna 2022 eläinlääkärin avustajan sijainen oli työskennellyt Pudasjärven vastaanotolla myös edellisenä kesänä, joten työt hoituivat hyvin vanhalla rutiinilla.

9. YHTEENVETO VYHAN KAUTTA ILMOITETTAVISTA TIEDOISTA

Eläinlääkäripalvelut v. 2022 (suluissa v. 2021):

Eläinlääkärikäyntejä yhteensä:

4933 kpl (4946), muutos -0,26 %

Eläinlääkärikäyntien erittely:

Virka-aika

Sairaskäynnit (lkm) 1522 (1570), muutos -3 %

Terveystenhoitokäynnit (lkm) arvio 167 (180), muutos -7,2 %

Pieneläinvastaanottokäynnit (lkm) 3411 (3376), muutos +1 %

Päivystys

Sairaskäynnit (lkm) 361 (283), muutos +28 %

Pieneläinvastaanottokäynnit (lkm) 195 (179), muutos + 9 %

Koulutus

Eläinlääkintähuollon henkilöstön toteutuneiden koulutuspäivien määrä / hlö
3,2 (1,9)

Perustiedot eläinlääkäripalveluista:

Klinikkamaksu Kyllä

Maksun alaraja 14,88 euroa (sis. alv)

Maksun yläraja 17,36 euroa (sis. alv)

Kommentit

Klinikka- ja laitemaksut ovat liitetiedostona
valvontayksikön perustiedoissa.

Subventio Kyllä

Kommentit

Oulunkaaren ympäristöpalveluiden alueella on käytössä
subventiot muualla paitsi Yli-lin suuralueella (Oulun
kaupunki).

Ostavastuut, joiden ylittävän osan maksaa kunta:

Käyntimaksusta:	Kilometrikorvauksesta:	Toimenpiteestä:
Pudasjärvi 40,00 / 60,00 / 80,00 *	20,00	30,00
li ei subventoida	7,35 **	ei subventoida
Vaala 15 km mukainen käyntim.	30 km muk. km-korvaus	ei subventoida
Utajärvi 30 km mukainen käyntim.	60 km muk. km-korvaus	ei subventoida

Kunta maksaa korotukset:	Kunta maksaa arvonlisäveron subventoidusta:		
Pudasjärvi	kyllä	kyllä	
li	korotuksia ei tule ei		
	Vaala	kyllä	kyllä
Utajärvi	kyllä	kyllä	

* Virka-aikana / 50 %-korotuksen aikana / 100 %-
korotuksen aikana

** 15 km:n kilometrikorvausta vastaava summa, vuonna
2022 eläinlääkäriin kilometrikorvaus 0,49 €.

Vastaanottojen lkm 3
Eläinlääkärien lkm 5,5

Kommentit

Pudasjärvellä ja lissä korkeatasoisesti varustellut
vastaanotot, Vaalassa matalamman
varustelutason vastaanotto

Arvio määrästä: 4,85 HTV vaikutus mukaan lukien asiointi lähialueelle

Yhteisvastaanottojen lkm 2

Kommentit

Pudasjärvellä ja lissä kahden eläinlääkäriin yhteisvastaanotto, Vaalassa vastaanotto, jossa
työskentelee yksi eläinlääkäri ja avustaja

Avustava henkilökunta Kyllä

Kommentit

Avustajia yht. 3 HTV; yksi Pudasjärvellä ja yksi lissä,
yksi Vaalassa ja Utajärvellä 3 päivänä viikosta ja lissä 2 päivänä viikosta (sis. lin vastaanoton siivous
yhtenä päivänä viikosta)

Päivystys - Eriytetty Ei

Kommentit

Pitkät etäisyydet, alhainen päivystyskäyntien määrä
perusteena

Keskitetty yhteydenottopalvelu On, maksullinen

Kommentit

Käytössä pohjoisella päivystysalueella, hinta
päivystysaikana 4,04 € / min + pvm/mpm

Päivystysalueeseen kuuluvat kunnat Pohjoinen alue: Pudasjärvi, li
Eteläinen alue: Vaala, Utajärvi, Siikalatva, Pyhäntä

Kommentit

Siikalatva ja Pyhäntä ovat osa Ympäristöpalvelut Helmeä
eli päivystysalue on kahden ympäristöterveydenhuollon
yksikön yhteinen

Piirien lukumäärä 2

Päivystysalueen koko Seutukunta

Eläinlääkärien lkm 5,5

Ostopalvelut käytössä Ei

Ostopalveluiden tyyppi:

Ostopalveluiden määrä:**Erikoiseläinlääkäripalvelut****Kommentit****Remissiomahdollisuudet** Muutoin järjestetty**Kommentit**

Remissiomahdollisuudet ovat pieneläimillä hyvät. Tiettyjä hoitoja on saatavissa vain Yliopistollisessa eläinsairaalassa Helsingissä, ja remissiomahdollisuus sinne on olemassa. Oulussa on ympärivuorokautisesti päivystävä yksityinen pieneläinsairaala, mikä mahdollistaa esimerkiksi pitkäaikaisen nestehoidon ja seurannan sairaalassa. Joiltakin Oulussa sijaitsevilta klinikoilta on saatavissa ortopedin tai silmäeläinlääkärin palveluita, magneettikuvauksia ja sydämen tai vatsaontelon ultraäänitutkimuksia, ja yhteistyö näiden klinikoiden kanssa on ollut tärkeää ja toimivaa sekä konsultaatioissa että jatkohoitoon lähettämisisä. Hevosten remissiomahdollisuutta kirurgisissa ähkyissä päivystysaikana ei käytännössä ole, koska Yliopistollinen hevossairaala Helsingissä on liian kaukana. Oulunkaaren ympäristöpalvelut ei ole katsonut tarpeelliseksi tehdä remissiosopimuksia yksityisten eläinlääkäriasemien kanssa.

Konsultaatiomahdollisuudet ovat hyvät, ja puhelinkonsultaatiota on saatavissa tutuilta kollegoilta ja viime kädessä Yliopistollisesta Eläinsairaalasta ympäri vuorokauden. Röntgenkuvien kiireellinen etäradiologikonsultaatio tietoliikenneyhteyksiä hyödyntäen (yksityinen palveluntarjoaja) mahdollistaa röntgenlausuntojen saamisen tarvittaessa ympäri vuorokauden, mikäli eläinlääkäri on ottanut palvelun käyttöön.